

pligtelsen til at højne Aandslivet her i Hovedstaden vedtager dette, og altsaa ogsaa derved vedligeholder et Centrum for Aandslivet her, og hvis man som jeg har en meget levende Overbevisning om, at det er en Ulykke for vort Land kun at have dette ene Centrum, Kjøbenhavn, for det aandelige Liv, og at det vilde være til Lykke og Velsignelse for Udviklingen af vort Folkeliv, om der var mere end dette ene Centrum, saa kunne vi kun stræbe efter at danne eet til. Ved at jage i mange forskellige Spør naa vi ingen Ting, men ved i Jyllands Hovedstad, den største By i Jylland, at skabe Betingelserne for et højere Kulturliv gør man en god Gerning. Det kan ikke nytte, at man, hver Gang der rejser sig et saadant Spørgsmaal, hvad enten det drejer sig om, hvor man skal anbringe den anden Landsret i Danmark, eller hvor man skal anbringe et Proviensarkiv, finder den ene eller den anden Grund til ikke at gøre det. Nej, netop hver Gang Spørgsmaalet rejser sig, hver Gang der er Tale om saadanne Ting, skulle vi gøre det, ligesom vi lagde det store Bibliotek i Aarhus. Jeg tror, dette har Betydning langt ud over nærværende Sag, og jeg vil i alt Fald lette min Samvittighed ved at udtale, at jeg vilde meget gerne se, hvis dette Lovforslag blev til Lov, at der blev vedtaget en, selvfølgelig langt mindre, Bevilling til Teatret i Aarhus.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (J. C. Christensen): Alle de Talere, der have haft Ordet i denne Sag, have erkendt, at det er Nødvendigheden, der driver os her paa dette Omraade. Alle erkende Nødvendigheden af, at man gaar den Vej, her foreslaas. Ingen af de Talere, der have haft Ordet, anviser nogen anden Vej som formentlig bedre end den, her foreslaas, og alle have ment, at det ikke vil være forsvarligt at blive ved det bestaaende, men at man burde forsøge noget nyt.

Det ærede Medlem for Odense Amts 4de Valgkreds (Berntsen) talte om de tidligere Tilskud til det kgl. Teater. Han nævnte, at der i sin Tid var givet 100,000 Kr., senere 76,000 og derefter 60,000, medens man nu er oppe paa et meget betydeligere Tilskud, nemlig, som her er foreslaaet, 179,000 Kr., og man har jo i visse Aar været langt højere. Ja, det er rigtigt nok, men naar man vil sammenligne de Tilskud, man gav i Tresserne til det kgl. Teater, med det Tilskud, her er foreslaaet, maa det ikke glemmes, at Tiderne ere

meget forandrede. Man kan ikke lukke Øjnene for, at i Mellemtiden har man været nødt til paa dette Omraade ligesom paa alle andre Omraader i vort Land at forhøje Lønningerne. Vi have saaledes maattet forhøje Lønningerne med indtil 70,000 Kr., og andre Udgifter ere stegne i samme Forhold, saa i Virkeligheden er det Tilskud, her foreslaas, ikke større end det Tilskud, man i sin Tid ydede, da man gav 50,000 Rdlr. til Teatret.

Vi have prøvet forskellige Veje. Det nævnte jeg, da jeg forelagde Lovforslaget. Vi havde i 6 Aar, 1850—56, Budgetterne paa Finansloven. Den Gang gjorde man den Erfaring, at det ikke var heldigt at have det kgl. Teaters Budget paa Finansloven. Der blev da spøgende draget til Felts mod Rigsdagsmændenes Sagskundskab paa dette Omraade. Jeg har saaledes læst, hvorledes Tscherning udtalte: Vi kunne dog umulig have Begreb om, hvor meget Vat en Riddersmand paa Teatret skal have om Benene, vi kunne umuligt have Begreb om, hvormeget Tøj der skal i en Damekjole o. desl., der er ikke rigtig god Mening i, at vi skulle sidde her og drøfte Budgetterne for det kgl. Teater. Man blev den Gang ked af dette Forhold og gik over til Tilskudsformen med de 100,000 Kr., og mente, at det var meget bedre, og jeg mener ogsaa, naar jeg ser paa Resultatet, at det var bedre. Jeg skal ikke sige, at der ikke var Ulemper derved, det var der ogsaa, og naar man i 1878 ved det Forlig, der fandt Sted den 8. November, og den Finanslov, der fulgte deraf, gik til at tage Budgettet op paa Finansloven, fordi man i 1877 havde nægtet Tilskuddet til det kgl. Teater helt og holdent og nødvendig vilde vende tilbage til det, man havde nægtet, saa antager jeg, at man den Gang ikke var blind for, at det havde sine Farer. Den Erfaring, man har gjort siden, viser jo ogsaa tydeligt nok, at man paa ingen Maade har gavnet Teatret derved og heller ikke paa nogen som helst Maade har faaet Garanti for, at Statstilskuddet bliver mindre.

Det, man skulde naa ved at foretage det Forsøg, som her foreslaas, er at vinde Frihed til virkelig at overveje, hvad der er at gøre paa dette Omraade. Man maa ikke foregøgle sig, at vi nu ved dette Lovforslags Gennemførelse skulde som Resultat opnaa absolut Sikkerhed for Tilskuddets Størrelse. Dette nævnte jeg ogsaa ved Forelæggelsen, men nogen Sikkerhed faa vi dog. Vi faa den Sikkerhed, man altid vil have, naar en Bestyrelse paatager